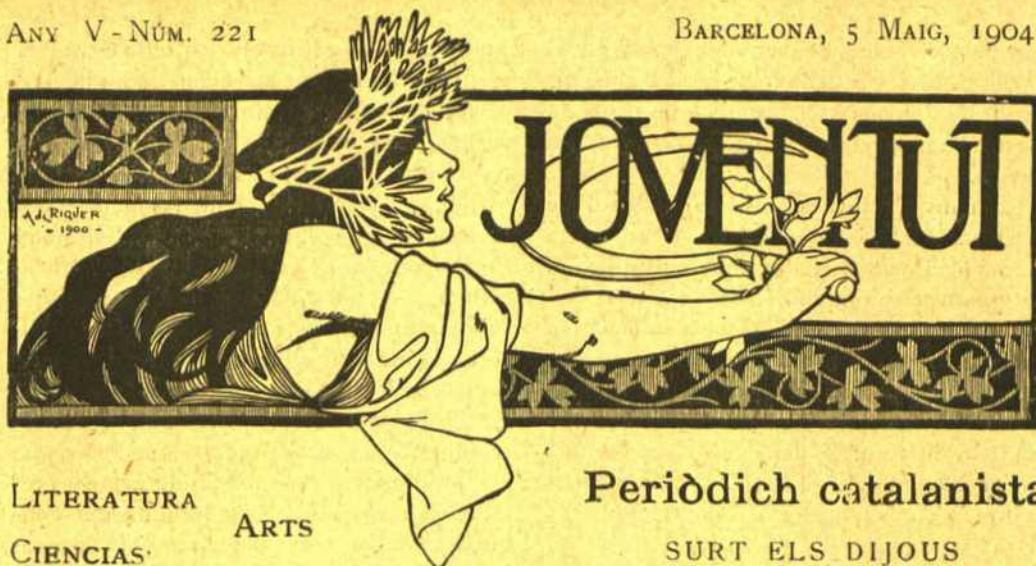

LITERATURA

ARTS

CIENCIAS

Periòdich catalanista

SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

NÚMERO CORRENT. 20 CÉNTIMS.

» ATRASSAT, AB FOLLETINS. . . 40 »

» » SENSE FOLLETINS. 25 »

SUMARI:

Quelcòm sobre'ls Jochs Florals, per Lluís Via.—Nostra marca a Montserrat (continuació), per D. Pou y Lladó.—Els Jochs Florals d'enguany.—Glosa, per Joan Maragall.—Coronas, per Joseph Carner.—Cisma, per Miquel Ferrà.—Notas bibliogràficas, per Geroni Zanné y Oriol Martí.—La missa roja, per J. Conangla Fontanilles.—Els amors d'un lletrat, per Jacobus Sabartés.—Las noyetas quan van a costura, per Rafel Nogueras y Oller.—L'home del sach, per Francesch Sitjà y Pineda.—Novas

FOLLETÍ:

LES DISPERSES, per Joan Maragall.—Retrat del autor.

MÉS ENLLÀ DE LAS FORSAS, per Bjornatjerne Bjornson.—Traducció catalana.—Plech 40.

**QUELCÓM SOBRE'LS
JOCHS FLORALS**

AL HONORABLE COS D'ADJUNTS.

«El rey'es mort!» diu el ministre. Y responnen els cortisans: «Visca'l rey!»

«Els Jochs Florals són morts!» clamaren ab fonda recansa y anyorament, a mitjats de la passada centuria, els catalans artistes. Y respongueren els poetas: «Viscan els Jochs Florals!»

Y eran ben morts els Jochs Florals: però a voltas els morts poden més que'ls vius, las bellas convencions poden més que las ingra-

tas realitats. Els Jochs tingueren el gran poder dels símbols: el poder de l'hostia pera'l catòlich, de la bandera pera'l soldat. Momias de reys y capdills hi ha hagudas, qu'han fet guanyar victorias més grans que cap de las assolidas per ells en vida... Y heusaquí com dels símbols encara no'ns en podem lliurar, heusaquí com encara'ns són útils y fins indispensables. No eran els Jochs Florals lo que revivia; no era un certamen brillant y convencional com tots els certàmens (tant avuy com en la Edat Mitja.) Quan ressucitaren els Jochs, lo qu'en veritat ressucità fou el nostre verb, la nostra llengua, el nostre esperit, la nostra vida contorbada. Diguerem «Viscan els Jochs Florals!», però voliam dir «Visca Catalunya, visca la llibertat, visca la vida!»

Vingueren tots els nobles entusiasmes, totes las nobles emulacions, y també totes las insanas rutinas que fan que no hi hagi res ben pur en la vida humana. La edat moderna donava a la patria poetas més grans que'ls grans poetas de la edat antiga, però ja's cuidavan els homes d'aumentar els defectes de la vella institució tot llevantli l'ayre d'ingenuitat y senzillesa qu'era sa qualitat més preuhada. Per una part, la politica invadi en excés las atribucions del art, com si no s'hagués demostrat que l'art tot sol era capàs de fer patria en aqueixa festa hont las altas

emocions artísticas deuen regnar sobre tot. Per altra part, per cada jurat bo se'n donà un seguit de dolents, y de premis y de títuls de mestre en gay saber n'hi hagué pera tots els gustos.

Enguany s'acaba de concedir el títul de mestre a un escriptor il·lustre, a un poeta de debò. Pocas vegades aqueix títul ha sigut guanyat ab tanta noblesa y justícia; pocas vegades s'ha rendit aqueix homenatge tan dignament. Aprofitèm, donchs, ocasió tan hermosa pera dir quelcòm que fa temps pensèm, y qu'en altràs circumstàncies no hauriam dit pera no dar lloch a suposicions que'ns ofenguessin en lo que tan fonament sentim, o sia en nostre fervent amor a las lletres catalanas.

Primerament, remarquèm una volta més qu'encara hi ha *mestres veraders* als qui no s'ha reconegut llur indiscutible mestria. Y segonament, y sobre tot, remarquèm la conveniència de rompre ab la tradició en tot allò que pugui ésser injust o innecessari, y fem qu'en lo successiu no's *concedeixin més patents de mestre en gay saber*.

No cal adhuir las rahons de que la poesia la vera poesia, lo més pur que hi ha en el món y en nosaltres, es veu de lo infinit inadaptable a fitas y mesures, independent de tota escola per més filiacions que se li donguin, y rebelda a tota patent. No cal dirho això, perque n'hi ha prou ab dir que tenim en els anys de nostres Jochs vintisis mestres en gay saber, però ens en sobran la meytat.

¿No es prou honor guanyar un, dos, vint, trenta premis en el gay torneig? ¿No es prou honor guanyar la Englantina, la Viola o la Flor natural tantas vegadas com se pugui y vulgui? ¿Aplaudirèm menys a un poeta, li farem menys honor si, al ferlo hèroe d'una poètica jornada, deixèm d'anomenarlo *mestre*? ¿Per què dirli mestre si ja li hem dit vencedor? ¿Per què volerlo considerar perfecte, si no sabèm en què consisteix això tan relatiu qu'hem tingut la deria d'anomenar *perfecció*? ¿Hi ha res més relatiu que la idea que aqueix mot tanca? Una de tantas ideas de que'ns valèm com a mena d'estimulant pera trobar la veritat, que sempre cerquem llunyana fins tenintla a mà. Aixis

també usan aperitius els ventrells estragats. Y som molts els que no sabèm quehi hagires perfecte, els que tot ho admirèm dintre la varietat immensa de la vida, quin bell misteri sentim y no comprenèm.

Si ens queixèm sovint de las deficiències dels jurats, no volguèm que *fatalment* quedi sancionada l'obra llur ab aqueixos títuls de mestre que, tan *fatalment* també, recauen sobre tants tristos poetas qu'han tingut la sort o la desgracia de guanyar tres premis ordinaris. Y dihem la desgracia perque, fins essent poetas de debò, no sempre veuen premiadas sas obras capdals, sinó ben sovint las més pobres; y també ho dihem perque'l fallo del avenir, el que tindrà autoritat definitiva pera concedir patents, no'ls hi farà pas gayre honor a n'ells, ni de retop ne rebrà gayre nostra estimada llengua, per la que tots trevallèm, sovint ab més bona fe que bon acort.

Vegi el cos d'adjunts dels Jochs Florals si són dignas de tenirse en consideració aquestes rahons. Creyèm que si lo proposat se posés en pràctica s'obriria ab major justícia qu'ara, y, sobre tot, treuriam de nostra festa capdal un llevat de carrincloneria que massa freqüentment s'hi deixa sentir y que fa tort a n'ella, a nostras lletres y a nostra patria.

Cal qu'els joves modernisins els Jochs Florals. Hi ha convencions útils, que devèm acceptar: las inútils, las qu'han fet son temps, devèm cuytar a desterrarlas, perque si perseveressim en ellas conscientment, potser quan menys ens ho pensessim ens trobariam petits y ridiculs fins en els actes més grans.

Fetas aquestas observacions de caràcter *prosaich* y d'ordre *pràctich*, honoremlos dignament el Jochs Florals, als que, sia com sia, deu nostra patria'l gloriós renaixement de son intelecte; honorèm al nostre estimat poeta Maragall, qu'enguany ha ben merescut en ells el premi capdal y ab gran justícia ha sigut sancionat com un dels vers poetas de Catalunya. Y fixemnos, finalment, en una cosa:

Entre las més bellas inspiracions d'aquest poeta s'hi compta la *Glosa* premiada enguany. S'hi comptan també'ls *Goigs a la Verge de Nuria*. Sembla qu'en Maragall, poeta y devot, trobi més majestat y grandesa qu'en una

Verge ciutadana, en la senzilla Verge del regne dels pastors:

Verge de la Vall de Nuria,
a Vós venen las ciutats...

¿Quin serà'l dia que'n fugirèm de las ciutats? Es dir, ¿quin serà'l dia que pera fruhir la veritat y la bellesa'ns despendrèm d'inùtills tituls, de vans oripells, de pompas falsas e innecessarias, y ab cor net y noble afany anirèm en pelegrinació a adorarla a la Verge Poesia, que allunyada de nostras brillants convencions, cercant la solitud, ha trobat com las flors montanyencas son millor tro- no de gloria en el seu mateix perfum y en la seva mateixa senzillesa?

LLUÍS VÍA

NOSTRA MARXA A MONTSERRAT

(Continuació)

Acabada la missa, comprenent que ja no era del cas continuar descansant en la iglesia, sortirem d'ella ensemps que'l jorn naixia, anarem a nostre allotjament en cerca de nostres companys, y tot seguit s'organisa y emprengué una excursió a la ermita de Sant Geroni, quin camí té, en molts de sos trossos, verdaders honors d'escala d'un anti-quíssim castell enrunat, ab passos tan estrets qu'entre roca y roca no hi cab més que'l cos d'un home, o en que un té al un costat la roca per'apoyarse com en una barana, y al altre l'abim en que Deu nos guart de caure. No tot foren per això passos perillosos y de mal trepitj, perque també s'troban corriols de bona petja y ombrivols, plans uns y de pendents suaus altres, y sobre tot la plassetta ahont hi ha pedrissos pera seure y ahont els vianants solen fer alto pera menjar quelcòm y dirigir la vista al cel tot enlayrant la botella. Trobarem molts collas de gent que ja'n tornavan, las quals, preguntadas per la distancia que'ns separava de la ermita encara, responian contradictoriament, enganantnos sempre, puig es aquesta una brometa que solen fer els que'n venen als que hi van. Per si comensarem a senyorejar ab la vista'ls pichs més alts y vegerem la ermita, avans d'arribar a la qual el camí's bifurca, anant un ramal a la ermita y l'altre al petit edifici de més amunt, sota mateix del turó més alt, edifici destinat a restaurant. Nosaltres seguirem aquest darrer camí, y una volta arribats devant del restaurant volguerem mirar el paisatge que des-d'allí s'descubria. Jo m'encasqueto'l barret perque'l vent, qu'era fort, no se me'l empor-

ti, vaig a buscar mas ulleras de campanya, y ensemps que tinch las mans ocupadas en obrir la bossa de la bandolera, ve una ventada, mon barret s'enlayra fugint cap al avench, jo estench els brassos cridantli jadeu!, ell se manté encara un instant en l'ayre presentantme l'interior de sa copa y sas alas desplegadas com donantme també son adeu de despedida eterna, y desapareix en mitj d'aquellas rocas quina incommensurable altura y tallat casi vertical fa que lo que cau per llur pendent ja may més pugui recullirse.

Mos companys riuhen de ma desgracia y jo també, recordantme de qu'en el sarró de cassera qu'he deixat en l'allotjament tinch una gorra de reserva, per més que, de moment, no tinch altre medi de resguardar mon cap del vent qu'aixecar demunt d'ell la caputxa de ma esclavina, en quina forma pujo a dalt del turó ahont una barana de ferro protegeix als excursionistas d'una cayguda en lo profund del avench, cayguda possibleen un turó de tanta alsada, no molt ample además y ahont casi sempre hi bufa fort el vent. Agafats a la barana protectora, contemplem mos companys y jo, ab ajuda de mas ulleras de campanya, el terror de nostra aymada Catalunya, desde'l Pirineu, cubert de neu encara, fins al mar, y desde'l Cap de Creus fins al Ebre, llevat del tros que l'altivol Montseny ens tapa per la part N. E. No cal ponderar la bellesa d'aytal panorama que aqui a Catalunya poch desconeixen, tot illuminat per un sol esplèndit en mitj d'un cel blau puríssim quins resplendors reflectantse en nostra terra y trencantse en la pura atmósfera que la envolta, semblavan aixecar d'ella certa fosforescencia de gloria.

No'ns cansariam may de contemplar a nostra patria desde aytal altura, mes, comprenent qu'es hora ja de tornar al monastir si volèm ésser a temps a l'arribada del rey, baixem tot seguit, visitant de pas la ermita de Sant Geroni qu'està tancada ab una porta forrada de ferro. La ermita es petita y sembla pobreta a judicar per lo poch que permet veure'l forat, ab reixat de filferro, que hi ha a la porta. No hi fem més que un minut de parada, continuant seguidament nostre camí. Baixem ràpidament; el sol, ja alt en l'horitzó, deixa sentir a cada moment més la forsa de sos raigs, lo qual decideix a mos companys y a mi a detenirnos en la plassetta de qu'he parlat avans, al descriure nostra pujada, y a fer beguda; se treuhen las provisions del cabàs en que las duyam, y passèm una bona estona asseguts, menjant un tall de pollastre y un altre de badella metxada, assahonantlos ab llarchs tragos de vi. Jo'm llevo la esclavina, y en lloch de la caputxa d'aquesta'm lligo al cap un mocador blanc que fa riure a tothom, mes que pera mi té l'objecte práctic de defensar

ma testa dels ardors del sol; y una volta confortats en la forma dita aixequem nostre camp y reemprenem la baixada. Poch avans d'arribar al monastir sentim ja'l tren real que xiula, y a poch el repicar de las campanas, y tot just tenim temps d'arribar a nostre allotjament atravesant pel mitj de las fileras del somatent que cubreix la cursa desde la estació a l'abadia, quan sentim ja la marxa real, l'espetch de las canonadas de saludo al monarca. No anem pas a la formació, puig tampoch hi cabriam, y per ma part me contento ab enfilar desde una finestra mas ulleras de campanya cap al *andén*, en el qual veig al rey ab son trajo d'almirall de diari, ab sa cara d'ignocencia y de bondat y sa figura esbelta presentant un exterior atractiu y simpàtic, y al senyor Maura, baixant l'un darrera l'altre del cotxe y donant la mà al capità general y demés personatges que s'esperan. Després veig que surten unas figuras que de moment prech per senyoras ab vestits morats y vermells y dich «Bal... ja hi tenim ficadas a las dónas!» mes, prest m'adono que no són dónas, sinó'ls prelats invitats a la nostra festa, entre'ls quals suposo també al abat del monastir. Després són tants els uniformes, brodats y coloraynas que veig, que ja no vull trencarme més el cap en esbrinar qui són. El rey y en Maura escoltan ab interès lo que'ls diu un militar que'm penso qu'es el capità general, y quan aquest s'ha explicat, emprenen tots la pujada al monastir a peu. Llavors el rey es aclamat ab viscas que dona son seguiment y que contestan somatent y públich, descobrintse aquest y presentant aquell las armas en part y en part descobrintse també, de lo qual vinch a deduhir qu'entre nostres companys la condició de militar y guerrer té las sevas gradacions, qui ho es més y qui menys. Els rengles del somatent són molt espessos, y de gent ne sobra per tot arreu, de modo que quan vull sortir a la porta de nostre *cuartel* pera veure al rey d'aprop, no puch y m'haig de quedar sense veure res. Passo per alt l'ofici, sermó, honors tributats a la bandera del Sant Crist d'Iguallada, missa de campanya, solta de coloms missatgers, colocació de la primera pedra del monument commemoratiu de la batalla del Bruch, y la inauguració del monument de las fillas de Maria. De tot això n'està enterat tothom pels diaris. Jo, a qui no agradava la prohibició imposada per la comandancia general de donar altres viscas que a la Verge y al rey, havia fet el determini de no donar ni contestar cap visca a ningú, y no vaig-treure els peus del plat en aquesta qüestió fins que'l senyor Maura, ab molt bon sentit pràctic, donà viscas a Catalunya y al somatent y ens digué quelcòm en català fentnos ademés present que'l rey volia ésser d'aquí endevant nostre general en quefe. Allavors me vaig entusiasmar y vaig contestar, en reciproca

correspondencia, tots els demés viscas; y encara m'hauria entusiasmat més y crech que'l tro dels viscas de nostres companys hauria en-sorrat aquellas montanyas, si el senyor Maura hagués sabut afegir a sos viscas a Catalunya la paraula *autònoma*, ab la qual, seguida de solucions radicals y prácticas pera Catalunya, hauria afermat més l'amor de nostra patria a Espanya y al rey, y hauria consolidat més y més els fonaments del trono de don Alfons XIII, puig els somatents catalans, contents ja de tenir al rey per general, l'haurian saludat ademés com a redemptor de sa patria, y ab ells ho haurian fet tots els bons catalans que no són del somatent, molts dels quals buscan ara aytal redempció en sistemas politichs o de govern diferents de la monarquia actual. Es inútil dir que'l somatent y Catalunya estiman al rey; probas n'han donat; mes aytal estimació's convertiria en verdader amor si el govern de don Alfons XIII tingués el bon acert de donar a Catalunya la reparació més completa de sa desgracia de 1714, mida politica que li restaria aquí a la monarquia actual la casi totalitat dels enemichs que pot tenir.

Ara per ara no'ns queda més que una vaga esperansa, fundada en que las paraulas d'en Maura entranyan certa inclinació del rey y seva en favor de Catalunya, inclinació no concretada y definida: esperansa que, aixis com podria pendre cos, pot esvahirse com s'esvaheix el fum en l'ayre, y Deu vulgui qu'aixis no sia. La medalla commemorativa de la festa de Montserrat, que'l rey ens regalà, serà per nosaltres—ademés d'una distinció sempre apreciada—el simbol de la redempció y aixecament de nostra patria, que nosaltres llegarèm als nostres fills y neis pera que la gratitud del poble català envers son rey sia eterna... si la festa en qüestió dona per resultat l'empenye a Catalunya, ab forta embranzida, cap a l'autonomia. En altre cas, no serà més que una distinció personal pera cada hu de nosaltres, y sa importancia morirà quan els agraciats desapareguin de la escena d'aquest món.

Parlant d'altra cosa, be'ns vingueren pera dinar el diumenge las provisions qu'haviam dut d'Hostalrich, puig al restaurant no s'hi podia anar ja, perque havia tancat la porta, y la botiga de *comestibles*, degut a la gran concurrencia de gent, era d'accés dificil y molest. Aixis es que'ns concretarem a enviar per vi ab que fuhetejar la minestra coll avall, fentse tot sense accident digne d'esmentarse.

Acabat de dinar no era cosa de poder pendre café, perque'l café anexe al restaurant no servia ja desde la vetlla anterior, de lo qual, de la polsina que s'alsava en todas las avingudas y que's combinava perfectament ab la de la palla escampada en nostre allotjament, de la estrenyor en qu'estavam y de lo

difícil qu'era la circulació per tot, deduirem que a Montserrat ja hi eram de més y unànimament decidirem marxar quant avans millor. Acordarem ferho immediatament després de la revista que'l rey devia passar al somatent. Recullirem fato, armas y fornitures, y sortirem. Els somatents s'estenian desde l'abadia hont estava'l rey, cap a la estació del carril y carretera enllà, ab una llargada de linia que bé podria valuar-se en un parell de kilòmetres, ans més que menys, a doble fila per cada costat, y això no obstant haver sortit de Montserrat avans de la revista més de la meytat dels somatents concorrents, uns convensuts de que llur presencia era innecessaria pera que l'acte resultés lluhit e imponent, altres per llur conveniencia de pendre ventatja y arribar més aviat a casa, y altres perque estavan ressentits de que no s'haguessin destinat a nostre cos las habitacions reservadas, molts de las quals se sapigué després qu'havian restat desocupadas. Es d'esmentar, entre altres, somatents qu'estavan molt bé, el de Girona, tots ab barretina y en general trajo de vellut y polaynas, ab la bandera riquíssima, riquíssim el porta-estandard del abanderat, ab guarda d'honor de quatre números ab matxet armat al cap del fusell, y tots provehits de bonas carrabinas, ab els senyors marquès de Camps y quefeauxiliar tinent coronel don Eduart Fernández al devant. Excusat es dir que l'acte resultà brillantíssim, que'l rey se fixà o semblà fixarse en molts detalls particularistas dels somatents revistats, y qu'estigué somrihent y complacent ab nostras foras, sentint nosaltres no haver pogut veure, dat el lloch de nostra situació, l'hermós acte del rey de posar, per sa propia mà, la medalla commemorativa de la festa al pit d'un individu dels més vells, a qui diuhen que després feu cable en el tren real.

Acabada la revista y quan anavam a ficar-nos a la estació per'agafar el primer tren que poguessim, m'adono de que'm faltava la canana, que m'havia descuydat en nostra celda. Corro al despatx d'aposents, demano la clau, vaig a buscarla y la trobo penjadeta de la barana de ferro dels peus d'un llit, miro després per tot a fi de veure si algún company s'havia descuydat quelcòm, y veig al bell mitj de la taula ahont haviam dinat un objecte: m'hi acosto, y era una carcanada de pollastre cuydadosament escurada. Esclato a riure y dich: «Ba! Un obsequi de nostre cornet d'ordres al aposentador!...» Després he sabut que l'autor d'aytal abandon no era nostre cornet, sinó'l cabo de Gaserans nostre amich en Geroni Tusell, qu'en això d'escurar carcanadas de pollastre's pinta sol.

Corro altra volta a tornar la clau al despatx d'aposents, negantla de pas a un senyoret que me la demanava ab l'objecte d'ocupar l'habitació la nit següent, a qui

vaig dir que jo no trencava la consigna de tornarla a qui me l'havia donada, y menys havent de ferho ab caràcter d'individu del somatent. Vaig desseguida a la estació, ahont me fico després de molts empentas. La gentada es immensa, no's pot avensar un pas, y en tals circumstancias se sent el crit de: *Paso al Rey* repetidas vegadas, y malgrat la estrenyor, tothòm, sense violencias de cap mena, s'estreny y li fa lloch, y S. M. y el senyor Maurá passan. Venen els mossos d'esquadra y ens demanan que sortim de la estació pera fer lloch al seguiment del rey que ve, indicació qu'atenem com a gent d'ordre que som, y una volta ja sortits, van ficanse com poden, a la estació, els prelats, militars y gent de barret de copa. El somatent s'esvalota un xich perque creu que molts dels que passen tenen part de culpa de que haguem dormit malament, y aixís que'l tren reyal ha sortit, se sent a dir que gran multitut de somatents han saltat las cledas de la estació y guanyat aixís l'andén de la mateixa, tractant d'apoderarse del tren que's prepara pera l'element oficial que resta, com en efecte ha resultat després, que se'n apoderaren per assalt sense que hi hagués medi de ferlos baixar. En aquestas, sento que m'empenyen per la espatlla y'm giro: són dos joves que parlan en castellà y un d'ells diu: *Vamos a meternos dentro*. Sense que'm prenguti res li dich que no pot passar ni ellni el seu company, perque'ls mossos han fet desembrassar la estació d'ordre superior, y que ahont no pot ficarse'l somatent no potficarshi ningú més. Ens las havem una mica y'm diu qu'ell té invitació del president de la Diputació provincial de Barcelona, la que m'ensenya, responentli que jo la tinch de la Comandancia general de Somatents que pera mi val més, que'l president de la Diputació allà no es res, y que qui mana després del rey es el somatent, afegintli que si'ns falta al respecte y el posem pres, no tindrà més que seguirnos y després ja'n parlarèm. Calla, y la qüestió s'acaba després de terciarhi l'amich Pons, del somatent d'Arbucias, en defensa dels furs de nostra institució; mes a poch l'altre, roncantli encara'ls budells, diu a mitja veu a son company, sense que jo ho senti: *De buena gana le pegaría a ese un estacazo en la cabeza*, a lo que mon amich replica que si alsa'l bras pera pegar li partirà'l cap d'un cop de winchester, argument convincent que li apaga'ls fochs y li fa donar excusas de cortesia.

D. POU Y LLADÓ

(Acabarà)

ELS JOCHS FLORALS D'enguany

MOLTS anys de treball y de lluyta li calen encara al Catalanisme. Desgraciadament, sembla que són progrés estigui en rahó inversa ab el progrés d'Espanya, lo que posa de manifest que nostra rassa té diferents condi-

cions de virilitat que las demés de la península, y que sa evolució es completament distinta també. Crisis fondas esperan encara a nostra causa, qu'en part veyèm, y veurèm més cada dia, desviada de son recte camí, pera tornar-lo a enfilar novament ab més resolució y coratge. El centralisme es un cos agònich; aviat serà un cos mort en total descomposició, que'ns enverinarà ab sa pestilencia; mes nostre organisme reaccionarà contra la infecció, y una volta més sobre la mort triomfarà la vida. Contraurà nostra causa tots els vicis polítics que, havent invadit de temps a Catalunya, volen també invadir al Catalanisme; els dias de gran proba no han vingut encara, però no dubtèu qu'ells vindran, y que com més terribles sian, com més ens malmetin, més gran serà'l triomf que després s'obtingui; puig nostra causa es causa de veritat, y no perque la veritat estigui amagada deixa d'existir. L'enemich ens embollicarà ab sas malas intencions com la nit ab sas tenebras; mes quan entre las tenebras no'ns vegèm, no hem d'oblidar que existim, y que indubtablement hem de trobarnos a la llum del nou dia.

Aixís entre nostras lluytas, entre nostras crisis més o menys fondas, veyèm cada any apareixe'ls Jochs Florals, y la llum de la poesia, senzilla y sana, aclareix nostras ànimas y ens dóna nou dalit. Deixèm de banda lo arcaich y convencional qu'en la poètica festa pot trobarse; no retreguem ara la necessitat de modernisarla; prescindim de si respon o no als temps actuals, y pensèm en els exemples que'ns ha dat de cultura, de pau y d'amor.

Llotja estava bellament ornada, y rublerta de públich, qu'en son recinte s'hi atapahia. Entre gran esclat d'aplausos entrà'l Consistori acompanyat dels representants de las entitats oficials y particulars, y acte seguit comensà la festa ab la lectura qu'en Manel Folch y Torres feu del discurs del president en Joaquim Riera y Bertrán, en el que s'exposa la creencia de que sols el Catalanisme, rehabilitant las consuetuts catalanas, pot resoldre la qüestió social y ésser causa de vera llibertat y progrés. Se condempna la divisió dels catalans en partits o castas, qu'es la politica que'ns ha sigut indignament empeltada y qu'ha anorreat nostra personalitat; s'invoca l'autonomia com a salvació única, y s'exhorta als poders del Estat pera que no escoltin als falsos apòstols del progrés que'ns titllan de separatistas, qu'exerceixen la dictadura dels cinch cèntims y que impedeixen que'ls drets colectius dimanin dels individuals, com cal als pobles lliures.

El secretari en Manel de Montoliu llogi una hermosa memoria examinant el caràcter de la moderna literatura catalana y analisant els mèrits de las composicions premiadas en els Jochs d'enguany. Dedicà ademés un recort als adjunts y als catalans morts durant la darrera anyada, que són en Frederich Renyé y Viladot, en Joseph M.ª Pellicer y Pagès, en Andreu de Ferrán y Dumont, en Carles Montagut, na Maria de de la Mercè Artega, en Carles Renondí, en Enrich de Mercadé, en March Mir, en Torquat Tasso y Serra, en Joseph Coll y Britapaja, Mossèn Tomàs de A. Rigualt, en Maurici Serrahima, en Ramón Tusquets, en Antoni Noguera, en Manel Xuclà y Mauricio, el doctor Mossèn Bonaventura Ribas, en Ignasi Ferrer y Carrió, en Joseph de Martí Cardeñas, en Jaume Andreu y altres.

Tant el president com el secretari foren aplaudits ab entusiasme per sos notables treballs.

Acte seguit en Montoliu obri els plechs que contenian els noms dels autors premiats, resultant guanyador de la Flor natural en Joan Maragall, per sa composició titulada *Glosa*. El nom d'en Maragall fou rebut ab aplauso unaním y aixordador, que's renovà al apareixe'l poeta, el qual recullí el premi y devallà del estrado anant a cercar a sa esposa na Clara Noble de Maragall, a qui feu reyna de la festa en mitj d'un entusiasme pocas vegadas vist en la històrica Sala. L'actor Borràs hagué de llegir dugas voltas la poesia premiada, una de las més frescas y sentidas d'aquell poeta, pera correspondre als aplaudiments, que obligaren a n'en Maragall, fonament emocionat, a presentarse a saludar varias vegadas.

Enguany com sempre la gran Sala de

Els accèssits foren guanyats per en Joseph Carner ab la poesia *La Filla del Carmesi*, en Joseph Bofill y Matas ab *L'etern fement*, y en Joan Llongueras ab *Viatge*.

La Englantina d'or fou adjudicada a en Miquel Ferrà, poeta mallorquí, per sa bella poesia *Cisma*, que optava a la Viola. Fou molt aplaudida al llegirla'l senyor Camino, concedintse'ls accèssits a l'Antòn Busquets y Punset y a l'Oriol Martorell, per sas composicions *L'Agullola* y *A Polònia*.

De la Viola d'or y argent ne fou guanyador en Joseph Carner, per sa colecció de sonet titulada *Coronas*, dels que'n llegí alguns el senyor Puiggari, admirant tothom y aplaudint la bella plasticitat de las imatges y la plenitut del versos, que'ns fan considerar aquestas composicions com excelents en son genre, y potser las millors que coneixem d'en Carner. Guanyaren els accèssits mossèn Joseph Parareda y en Joan Maria Guasch, ab sas poesias *Babilònia* y *Retaule*, respectivament.

En altre lloch d'aquest número oferim als nostres lectors las poesias d'en Maragall, en Carner y en Ferrà guanyadoras dels tres premis capdals en els Jochs Florals d'enguany. A l'amabilitat del Consistori devèm el poder publicarlas integras.

Repartits els premis ordinaris, se feu constar qu'en Maragall n'havia ja obtingut tres ab el d'enguany, y que devia ésser proclamat mestre en gay saber, com aixis se feu solemnement, entre grans aplausos.

Els altres mestres en gay saber que's trobavan presents en l'acte abressaren al nou company, haventse posat de peu dret tots els circumstants omplint las formalitats de rubrica.

Després s'adjudicaren els premis extraordinaris, essent guanyador del de prosa, ofert pel Consistori, en Joseph M. Folch y Torres per sa noveleta *Animas blancas*. El mateix Folch y Torres guanyà'ls dos accèssits, que's concediren als treballs *Deu en la cloçada* y *Jub*.

En Gabriel Alomar, de Mallorca, guanyà ab *La selva animada* l'primer premi extraordinari del Consistori, que fou llegit pel senyor Escalas, concedintse un accèssit a en Jaume Novellas de Molins, per sa poesia *Hivernença*.

Guanyà'l segon premi extraordinari del Consistori l'Ernest Soler de las Casas, per sa composició *La solana verda*, y s'adjudicà un accèssit a l'Antòn Busquets y Punset, per sa composició *Recorts*.

En Llorens Ribé y Campins obtingué ab sa composició *L'obra dels sis dias* el premi del Ajuntament de Tarragona, y en Joseph

Carner meresqué un accèssit al mateix per sa composició *Estiuheig*.

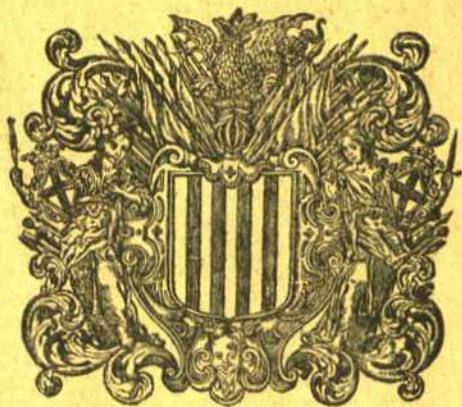
El premi de la *Unió Catalanista* fou adjudicat a una colecció de *Contes y Estudis* d'en Ramón Suriñach Senties, donantse un accèssit a en Joaquim Rosselló y Roure per son aplech de tres composicions tituladas *El calvari d'una vida*, *Ofegant el recort* y *Realitat*.

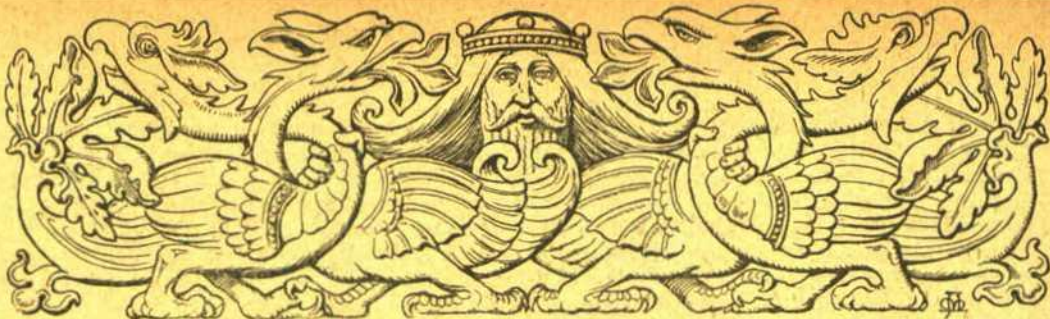
Finalment, mossèn Joseph Gudiol obtingué'l premi del bisbe de Vich ab son treball *Sant Pau de Narbona*.

No cal dir que pera tots els poetas y prosadors hi havia aplaudiments en gran cada cop qu'eran cridats pel mantenedor secretari, al descloure'ls plechs que contenian llurs noms, y al presentarse en l'estrado a rebre la distinció obtinguda.

Clogué l'acte'l mantenedor en Ferràn de Querol, de Tarragona, llegint el discurs de gracias, que fou forsa aplaudit.

Novas demostracions de simpatia rebé la reyna de la festa al deixar son trono agafada del bras d'en Maragall. La festa de la poesia y l'amor se disolgué en mitj del major ordre, puig no hi hagué per part de ningú provocacions, com desgraciadament n'haviam presenciats en els anys darrers. Alguns concorrents desfilaren entonant, creyèm que un xich estemporaniament, nostre himne *Els Segadors*, mes no foren molestats com havia succehit altràs vegadas. Y parlèm aixis perque, encara que sia vergonyós confessarho, lo cert es que sovint censurèm els defectes y el patriotisme dels castellans y no cuydèm prou de lliurnos nosaltres mateixos de semblants vicis y defectes. Cal evitar las ignocentadas y las sortidas de to. Si no volèm convertir *Els Segadors* en una *Marcha de Cádiz*, lo primer qu'hem de procurar sempre es no posar en ridicul aquell patriòtic cant tot volent enlayrarlo.

PREMI DE LA FLOR NATURAL

GLOSA

Agueres mountines
(GASTÓN FEBUS)

«Aquellas montanyas — que tan altas són
me privan de veure — mos amors hont són.»

Aixís feya sonà'ls vents d'Oloró
el trovador de cara a las montanyas
anyorant a la flor del Pireneu
qu'enllà dels monts llensava sa fragancia.
Ella se deya Agnès y era priacesa
de la cort y el reyalme de Navarra,
y éra tan de mena graciosa
qu'entorn tothom li feya mitja rialla:
alta y serena com un gran infant;
y tenia la cara acolorada.
Aixís la vegé un día'l trovador
en la cort del seu pare, que dansava,
y aixís se li acostava per parlar
plena encara del ritme de la dansa:
— M'han dit qu'erau trovador —
feya ab veu acaricianta
— y a mi'm plauhen las cançons —
y ab els ulls n'hi demanava.
Ell, sens esma de di un mot,
la mirava, la mirava..
fins qu'ella no pogué més
y li somrigué en la cara.
Ara ell veyá aquell somris
brillà a dalt de las montanyas,
y per' xò cantava aixís
com si tornés la paraula:

«Aquellas montanyas — que tan altas són
me privan de veure — mos amors hont són.»

— Quanta terra de tu a mi!
Quanta neu entre nosaltres!
Mes la veu jo llenso als cims:
Trameteuli, neus més altas! —

«Si sabía de vèurela — y de la encontrar,
passaria l'aygueta — sens por de'm negar.»

— Si tots dos fossim infants,
jugaríam a esposallas:
jo seria el rey d'aquí,
reyna tu de l'altra banda.
Jo t'aniria a cercar
tindríam un gran reyalme,
el reyalme pirenench
coronat de neus molt blancas,
planas verdas al entorn
y un mar blau a cada banda.
Els vassalls foran pastors,
mariners y gent de plana,
rey y poble y cort tot hu
al volt de las tevas gracias.
Hi anirían acudint
cadascú ab la seva tasca:
els pastors ab els remats
devallant de las montanyas,

els mariners ab els rems
y la olor d'aygua salada,
els pagesos ab els bous
de la rella ressonanta..
tots assedegats d'amor:
y nosaltres foram l'aygua.
Aquell art noble del cant
en paraulas ben trovadas
jo ensenyaria als fadrins,
tu a las donzellas la dansa,
y se'n tornarian tots
ab la cara enriallada:
a la mar els mariners,
els pastors a las montanyas,
els pagesos als conreus..
y tu y jo l'un a ne l'altre.
Y el reyalme pirenench
fóra la flor dels reyalmes..
Ay! visió, no fossis lluny!
Ay! Agnès, bé ets anyorada!
Ay! neus, que blancas que sòul
Ay! montanyas, que sòu altas! —

«Aquellas montanyas — que s'abaixaràn
y las amoretas — que pareixeràn.»

— Jo no sé com, prò un vent de profecia
corre sobre eixos monts d'assí y d'allà:
jo no sé quan, pro vindrà un día
que'l Pireneu regnarà!
Vosaltres els del mar cap a Bayona,
vosaltres els de Pau y d'Argelès,
vosaltres de Tolosa y de Narbona
y los del bell parlar provençalès:
y tu, Aragó més alt, y tu, Navarra,
oh! catalans que al altre mar sòu junts,
alsèu els ulls al mur qu'ara ens separa:
s'acosta'l día que serèm tot uns..

«Aquellas montanyas — 'que s'abaixaràn,
y las amoretas — que pareixeràn.»

Pareixerà l'Amor — d'amunt la cordillera,
sos raigs resplendiran en la blavó
y la que fou barrera
serà'l trono reyal de la unió.
Nostra parla suau, que s'acolora
als mil reflectes de nostras valls semblants,
d'uns ab altres es prou entenedora,
tots ens obrim els brassos — quan ens dihèm germans,
tots devallèm de la mateixa alsada,
tots bevèm l'aygua de las mateixas neus,
nostras cançons tenen igual tonada
y nostres crits despertan — idèntichs tornaveus..
De mar a mar no més hi ha uns Pireneus.
Jo hi tinch l'amor y es ell el qui m'inspira..
Donzellas y fadrins ja m'entendrán:
un jorn cremà'l Pirene — en fabulosa pira,
y si ara un cor aymant — es la nova guspira,
d'un nou incendi els cims s'abrandaràn!

«Aquellas montanyas — que tan altas són
me privan de veure — mos amors hont són!»

JOAN MARAGALL

PREMI DE LA VIOLA D'OR Y ARGENT CORONAS

ESMERAGDAS

Els Patriarcs

Oh els dolços Patriarcs de barbas infinites
qui prenen el somriure del lluny dels horitzons,
y giran las miradas exemptas de sospitas
y alsan la mà quan neva per heure borrallons!
Reposan en el bàcul florit de benhauransas,
sa veu es una brisa de pau que s'esvaheix,
y el plectre d'or del àngel que diu las mil lloansas
se'l passan y l'aixecan y guaytan com lluheix.
Els cercles radiosos de perfeccions divinas,
rihent de goig, els prenen com celestials joguinas
y com infants els obren per veure què hi ha dins.
Els parlan en coloquis suaus y delectables,
y al onejar sens fitas dels càntichs perdurables
a la llur falda gronxan els rossos querubins.

CARBONCLES

Els Profetas

Oh els solemniais Profetas de veu que fuheteja
y fa brollar sangnoses vapors en els festins!
Travessan els misteris ab glavi que flameja
y tenen els ulls foscos de veure tan endins.
Els viuen en las cimas; la broma temptadora
s'esqueixa y fuig, si guayta sos ulls llampegueja;
alsan las mans assobre la onada moridora;
els duhen aygua'ls núvols, las àligas el pa.
Y açatan sos presagis d'horror totas las cosas:
s'esfondran els imperis, cau l'idol entre rosas
al càntich dels Profetas, selvatge y resplendent
Llur veu té una amensassa que fa ajupir la testa;
a las espatllas duhen la nit y la tempesta
y passen sobre'ls pobles com l'udolar del vent.

GRENATS

Els Martres

Oh els Martres qui contemplan la volta enlluherna-
ab els palmons aurífichs y en triomfal concert, [dora,
cantant pels llabis trèmols devant la nova aurora,
cantant per las feridas que'ls homes han oberts!
Els poltres ja caygueren, las llansas y estenallas;
y ells han volat pels ayres ab un immens clamor;
tenen els ulls qu'espurnan del xoch de las batallas
y són una riuhada de sang feta esplendor!
Sobre la lluna impera Maria dolça y clara
ab tremolors de Verge y ab quietuts de Mare,
poncella de tendresas y estel de castedats.
Y els Martres s'agenollan cantant la lletania,
y senten la dolcesa que baixa de Maria
y en un mar blau s'enfonson llurs cossos cargolats.

TOPAZIS

Els Doctors

Ressechs de las vigílias y esgroguehits de ciencia,
el Divinal Triangle sos ulls fa resplandi;
són la dolor sas barbas, sas mans la transparencia
sos llabis són exangties de tant parlar en llaf!
Són ells, els qui trobaren dintre la celda ombría
el Bosch de Trascendencia, tancat als ulls externs,
y encenen els Concilis, y aixafan la Heretgia,
y s'alsan en la Esglesia com faristols eterns.
Són ells, els qu'entre'ls homes que turbulents s'agitan
concisos enrahonan y taciturns meditan,
són ells, de veu qu'arriba com desde un món llunyà.
Són el cant plà del orgue sobre la gent que crida,
sas mans són arrugadas de sapigué la Vida,
sas testas són tan blanques del Esprit Sant que hi va.

AMETYSTAS

Els Bisbes

Oh els Bisbes qui caminan ab bàcul cargolat,
la mitra d'or y pedras, la roba violada,
són els qui beneheixen ab una mà enguantada,
són els qui alsant els brassos proclaman la Unitat!
Llur veu es sana y forta com un clarí novell;
las lletras acurullan d'uncions y sapiencias,
devallan de sos llabis cascadas d'indulgencias
y en mitj de las tenebras fulgura son anell.
Y ells qu'en els tronos seuen y en els coixins reposan,
qu'als Reys excomunican y a las Nacions s'imposan,
per l'alta Gerarquia voltats de resplendors,
venen del fons del segle serens y incommovibles,
y reman ab las crossas sobre las mars terribles
y's van passant la barca dels Dotze Pescadors.

CALCEDONIAS

Els Confessors

En mitj de las tempestas que sobre'l món rodolan,
els Confessors elevan ingenuus, a chor,
la professó d'antorxas ab flams que no tremolan,
els càntichs que s'allunyan com una boyra d'or.
Els ab son pas adormen las iras de la onada,
ells tenen la paraula pietosa com la mà,
ells versan els miracles com gotas de rosada
demunt la flor marcida del Cansament humà.
Delmats per las batallas ab las visions impuras
crostats per las miserias, cenyits de las torturas,
són boixos simplicíssims en el desert immens,
Mes ay, el bruyt dels homes s'exalta cada día;
la terra's fa anyoransa y el viure melangia;
arriban com una ala, se'n van com un encens.

PREMI DE LA ENGLANTINA D'OR CISMA

Al fons del temple desolat
crema la llantia solitaria,
al fons del temple abandonat
per l'esperit de la pregaria.

Plens de foscura los altars,
las naus s'estenen gegantinas;
tremola l'ombra dels pilars
y las arcadas bisantinas.

L'àngel de pau no dona'l bes
vora'l portal del baptisteri:
vaga sinistre y no comprès
dins el recinte algún misteri.

Es el misteri de dolor
de la ruptura consumada
que allà palpita ab tot l'horror
d'una basilica execrada.

Avuy el cel més ha plorat
qu'en tot el temps del gentilisme.
Negra bandera de combat
dins aqueix temple ha estès el cisma.

Aquí prelats y demés gent
venguts d'Ancira, de Nicea..
Tota la esglesia d'Orient
s'es reunida en assemblea.

Ple de sinistra majestat,
ab més imperi que un monarca,
com un arcàngel rebelat
son front alsava'l Patriarca.

Un cardenal allà s'hi veu
ab la llatina investidura,
y de Jesús clavat en creu
els presidia la figura...

Mes, prest tornantsen al llegat,
en son altar un plech deixava..
Dins aquell plech abandonat
el llamp de Roma s'amagava.

Cada esperit sentia'l pes
d'aquell moment gran y terrible,
cada semblant la lividès
d'un malestar indefinible.

Del Patriarca en la grogò
l'ombra ha passat sobre sa cara
de la divina maldició
que se posava demunt l'ara.

Quan ne sortia ja la gent,
apar que desde sos estatges
els sermonessin gravement
els sants de místicas imatges,

els sants de mudas expressions
y de figuras aplanadas,
de què en innúmeras legions
las parets totes són pobladas.

Ara per ells tot es un dol
lo que la vista allà contempla,
patrons que plens de desconsol
vetllar no poden ja aquell temple.

Una buydor s'hi sent anit
com may tan fonda s'hi sentia,
que pera sempre n'es eixit
l'Esperit Sant qu'avans l'omplia.

Y altre misteri allà glateix
que fa més negra sa tristura,
que d'horror l'ànima cubreix
y la traspassa d'amargura,

fent del altar abandonat
pel Redemptor novell Calvari;
la contristada Majestat
de Jesucrist dins el Sagrari...

... De sobte, eixit d'algún recó,
com un engendre de la fosca,
apar estranya la visió
d'una figura negra y tosca.

Y passa un monjo lentament,
la vista baixa y recelosa;
mira'l llantió que macilent
llyueta ab ullada tremolosa

ab l'ombra freda de la nit
que senyoreja la nau muda,
y ¡ay! destrossat sent el seu pit
per una llyueta parecscuda...

Y passa'l monjo misteriós,
a la llum dèbil y somorta,
las naus travessa silencios
y se fa enfora vers la porta.

El vent la tanca quan n'ha fuit,
retrona ab forsa la portada,
y entra xiulant pel temple buyt
una fatídica alenada

que, de la cúpula als ciments,
fa estemordir totes sas obras;
se trencan vidres estridents,
cauhen per terra'ls canalobres.

Del llantió desamparat
l'angustiosa llum s'apura..
Inonda'l temple separat
una ona immensa de foscura.

MIQUEL FERRÀ

NOTAS BIBLIOGRAFICAS

POEMAS D'AMOR, per Apeles Mestres.

Poemas d'Amor porta per títol el darrer llibre publicat per l'Apeles Mestres, y el llibre respònd dignament al títol. Format per quatre poemes destinats a cantar els amors humans ab el dòls cayent característich que naix del temperament de l'Apeles, resulta un aplech bellíssim de poètiques narracions. Pera l'Apeles Mestres l'Amor es lo més pur, lo més sant, lo més noble de la vida: ab gran justesa li aplica'ls versos immortals de Dante Alighieri (*Dell'Inferno*, cant III):

Dinanzi a me non fur cose create
se non eterne, ed io eterno duro...

Entre'ls poetas catalans, l'Apeles Mestres ha tingut una manera de cantar l'Amor ben seva y original. No ha llensat grans crits ni ha vessat llègrimes ensucradas; no ha volgut ésser un poeta ferreny ni tampoch un cantayre ploraner y afemellat. Ha sabut trobar la nota justa de la expressió amorosa, nota que concretà ja fa temps en eixos admirables versos:

No miris, al estiu, ab ulls de llàstima
la primavera antiga;
no't rigas d'aquell temps en que a la Lluna
tos secrets descobrías
No't rigas d'eixa edat un cop passada;
qu'en fi, per més que digan,
las follías d'amor són lo més serio
qu'hauràs fet en ta vida.

Donchs eixos versos són el *leit motiv* dels *Poemas d'Amor*. Ab ell són formats. L'Apeles, d'aquest dòls *leit motiv* ne treu infinidas variacions; el transforma, li dóna diversos aspectes y caràcters, hi *juga*, si se'ns permet el verb, però may ens modifica la seva essència, may envileix el motiu puríssim. Després d'haver llegit els versos amorosos de l'Apeles, han de reconèixer fins els més aixuts de cor que l'Amor es una cosa gran, enlayrada, quasi bé sacra. L'Apeles ho sab escriure tan dolsament!...

Dels quatre bells poemes d'Amor, *L'Estalactita*, *El Novici* (un fragment d'aquest fou publicat a JOVENTUT), *L'Amor sabi* y *Petrarca*, aqueix darrer, sense cap dubte, es el més perfecte. A més de la bellesa dels versos, s'ha de celebrar la manera com en Mestres ens presenta, ab pocas pinzelladas, las figuras y els esperits de Petrarca y de Bocaccio, aquells dos grans cantayres del Amor, aquells dos genis que aymaren de maneres tan oposadas. *Petrarca* es un petit quadro dramàtic; té color d'època, essent també un profund estudi psicològich, una deú de pura poesia. Sentint enrahonar a Petrarca, un hom recorda'l seu immortal *Sonetto IV* (1) que

dedicà al seu gran amich Bocaccio, en el qual *si consola di vederlo sciolto dagl'intrighi amorosi*. El Petrarca de l'Apeles Mestres es el ver Petrarca, que tan bé sabia pintarse a si mateix.

Y es que l'Apeles admira al italià Petrarca y al germànich Heine com als més grans mestres en l'art d'aymar. ¿Com deixaria, donchs, de sentir y expressar maravellosament tot lo que'ls hi pertany o tan sols fa referencia?

Al costat de lo millor qu'ha produhit l'Apeles Mestres, podèm colocarhi'l poema *Petrarca*. Al eminent poeta felicitemlo per aytal motiu, censurantlo de passada perque de la publicació d'*En Misèria* ensà, ha deixat passar massa temps sense regalarnos ab sas exquisitats poètiques.

GERONI ZANNÉ

DE LAS REYALS JORNADAS.—*Notas de J. Maragall*. — Tipografia «L'Avenç». — Barcelona.

Sempre he cregut, no sé si erradament, qu'en Maragall deú cada vetlla registrar en son llibre de memorias las impressions rebudas durant la jornada. Confesso qu'es un dels escriptors que més me sugestionan, y atribueixo'l secret del encis a que en sas produccions no fa més qu'exposar sincerament allò que fereix ab tal forsa sa fantasia de poeta, que no pot resistir a la prohiba d'exteriorisar sa visió, y com la presenta en tota sa puresa, sense disfressarla, sense buscar ni mirar l'efecte qu'ha de produhir, el llegidor s'entrega a fruïr la emoció estètica del artista sense pararse a esbrinar si sa rahó's conforma del tot ab las ideas qu'exposa'l pensador.

Aixis aquest fascicle ab que tan agradosa-ment ens ha sorprès se'm figura que no es més que un aplech de fulls arrencats de son dietari, acoblats per un motiu d'actualitat y donats a llum, sens ulterior mira, pera esbarjo de son autor, aclaparat pel feix de pen- saments que s'agombolavan en son cervell; donchs aquella vivesa d'expressió, aquell esclat de vida, la nirviositat del estil y fins certas contradiccions, tal volta no més que aparents, que's troban al recorre las fullas del interessant follet, tot això demostra ben clar que fou escrit en aqueix periode d'agitació que suara ha suert la societat barcelonina y de la que no ha pogut payrarse nostre gran poeta. Poeta, si, donchs ab aytal caràcter s'ha de considerar a n'en Maragall en aquesta com en totas las sevas obras. Es clar qu'es catalanista de debò (encara qu'en el rigor de la expressió no pertanyi a lo que s'anomena catalanisme militant): ¿podria deixar d'esserho qui com ell sent l'esperit de la terra y a qui lo artificiós repugna y sols

(1) *Sonetti e Canzoni sopra varj argomenti.*

l'encisa allò que té sas arrels en el cor mateix de la natura? Es veritat qu'en certs moments no tem descendre a examinar (com a escriure'l follet de que m'ocupo) fins els recons foscos y prosaïchs de la política menuda, però sols ho fa d'esquillentes y com ab por de que son baf el corrompi... El veritable Maragall el veurèu quan s'enlayra, quan se gronxa ab els ensomnis d'una Catalunya gran y forta nascuda de la estreta dels recorts gloriosos ab las esperansas progressivas; quan ab sa

ironia fina, tan fina que molts no sabrán capirla, exposant a la llum del sol els violats colors dels idols qu'enlluhernan als inconscients y als ambiciosos vulgars, ens ensenya que són buyts y falsos...

Allargariam molt aquestas notas si'ns deixessim portar de nostre desitj de copiar y comentar molts hermosos fragments del follet d'en Maragall. Acabèm, donchs, remerciant-lo pel plaher que'ns ha fet sentir y desitjant que'l poble català aprengui d'ell a pensar.

ORIOL MARTÍ

LA MISSA ROJA (1)

Sostinguda en els dits del capellà,
s'eleva, resplendent, l'hostia daurada.
De genolls, la columna, sota'l sol,
li dona acatament quan la veu alta.
Las cornetas ressonan al plegat,
dedicantli, amatents, reyal tonada.
Lluhen las bayonetas y els fusells
y més d'una oració esclou els llabis.

A la dreta, hont diu missa'l capellà,
s'hi estenen tres fileras de barracas;
allí, fóra del poble silenciós,
viuhen la pobra gent més miserable:
confosas entre gossos y gorrins,
dónas y criaturas s'hi aïssan,
desferras de familias que un capdill
va empènyer vora'l poble ab amenassas.

A la esquerra, hont celebra'l capellà,
l'hospital dels ferits pesarós s'alsa;
casalot d'un aspecte revellit
que serva entrè puntals sa carcanada.
Oberts de bat a bat els seus balcons,
m'apar un cap de mort aquella casa:
las batas blanquinosas dels malalts
com foch-follets hi rondan y traspasan.

Quan l'hostia resplendent ha devallat,
llavors el sacerdot eleva'l càlzer;
el reflecte del sol en el vas d'or
ha ferit mon esguart, mitj encegantme;
la llansada de llum que m'ha estremit
penetrà en el meu seny com inondàntmel:
somoguda ma pensa al roig destell,
en terrible visió s'es enfebrada.

Jo he vist com al voltant del sacerdot
de sobte apareixian molts cadavres;

jo he vist com els seus cossos descarnats
demunt la taula santa s'abocavan.
Jo he sentit la fretor de sos udols,
jo he sentit els secrets de són llenguatge;
jo he conegut en mitj d'aytal remor
veus de companys perduts, que foren martres.

Y he vist com han voltat al sacerdot,
arrencantli ornaments de sas espatllas,
estripantli, furiosos, el missal,
trepitjant els seus fulls entre sarcasmes.
Y he vist un altre aixàm d'apareguts
qu'han esmicada l'hostia sacrossanta,
fent esberlas la fusta del altar
y en terra rebotenthi ab furia'l càlzer.

Després, la munió de descarnats
ha brunzit cap enlayre, ab vol macabre
y enlayre s'han perdut els seus udols
sinistres, estridents y renegayres.
La visió monstruosa s'ha esvahit
deixantme tremolós d'esgarrifansas.
Quan s'ha fos la visió devant mos ulls
la missa, sota'l sol, era acabada.

Al tornar cap al poble, en formació,
mon cap, com ubriach, tranvanejaves:
El barri de la dreta del altar
vaig creure que's movia en negra dansa;
l'hospital dels ferits, esgarriós,
qu'obria, m'va semblar, sa dentellada.
Tot ho veyia sinistre y capgirat,
com ullprès per un monstre sens entranyas;
fins demunt d'un fortí, degotant sang,
la bandera d'Espanya va mostrarsem.

J. CONANGLA FONTANILLES

(1) Del llibre en premsa *Elegía de la Guerra*, ab prefaci d'en Maragall.

ELS AMORS D'UN LLETRAT

(HISTORIA PROPIA PERA ÉSSER CONTADA EN TOT TEMPS PERA EXEMPLE DELS QUE VAN ERRATS.)

En temps de Mari Castanya hi havia uns homes molt entesos en tota mena de ciencias.

Y també n'hi havia d'altres de no gayre entesos.

Y aduch n'hi havia que no entenien res de res.

Y heusaquí que'ls homes vivian aparellats ab llur femella... Y las dónas ab llur mascle... Però no tothòm tenia parella, perquè las dónas eran en més gran nombre que'ls homes. Y per tant, moltes dónas tenian va ga forlosa...

Y els homes del saber no se'n adonavan, y els que no tenian saber se'n aprofitavan, encara que ja tinguessin parella.

Però, ab tot y això, hi ha noticias de dónas que tenian més d'un home.

Dels molts casos y cosas qu'en aytal temps succehian, n'he pogut treure la historia dels amors d'un lletrat, o sabi, o docte, u home de moltes lletres que, per lo que se'n desprèn, no tenia gens de lletra menuda. La historia es la següent:

Un lletrat, un dia, se va posar tant de mal humor de resultas de sentirse mancat d'inspiració, que va eixir de casa seva havent fet jurament de tornarhi pas fins que la inspiració fos arribada a son magí...

Y se li feu fosch sens haver hagut inspiració, y alashoras, pera no trencar el jurament que s'havia fet, en comptes d'anarsen a casa seva se'n anà a casa d'uns parents.

Y heusaquí que a casa dels parents hi havia una noya.

Y la noya era maca, y ell se mirà a la noya, y la noya se'l mirà a n'ell.

Y els ulls d'ell, de tant mirar, s'inflavan y tot, y eran tan grossos mentres tant, que semblavan dugas taronjas. Y ella somreya.

Y ell mitj perdé'l món de vista, però no deixà de guaytar a la noya per lo que pogués ésser...

Però heusaquí que'l temps passava tan depressa, que al cap y a la fi va arribar l'hora en que la noya se'n hagué d'anar... y

se'n anà... y ell alashoras també va anarsen.

Y com que se sentia ple d'inspiració, se'n va anar a casa seva.

Y un pich hi fou arribat, com que se sentia ple d'inspiració deguda a la enlayrada bellesa de la noya, la va cantar tota, de dalt a baix. Y a la cansó va anomenarla *Poema*.

El poema parlava del foch de las miradas qu'havian encès d'amor el seu cor, etc., etc.

Y, un cop enlestida la feyna de cantar la noya qu'havia vist, va senyalar la feyna ab el seu nom lligat ab el nom d'ella.

Y tot això va anar a parar a dins d'un carpet que va cloure y senyalar ab el nom y adressa de la inspiradora.

Carpet a y poema yaren arribar a casa d'ella, mentres ell dormia tot esperant la resposta.

Y al endemà, a casa d'ell, va arribarhi un carpet de color. Y dins del carpet hi havia un paper que deya:

«E llegit el poema. Estich encantada del vostre saber.

»Tot m'o dihèu a mi lo del poema? ¿De debò soch tan maca? ¿Es veritat que m'estimèu?

»No triguèu a respondre, puig de lo contrari creuria que ma carta s'ha perdut, y'm sabria molt greu...»

El lletrat va llegir la carta, y's va estranyar molt de que apenas parlés del poema... Tant que s'hi havia mirat!...

Y va respondre a la carta. Y a casa d'ella, al endemà, hi va arribar un carpet com el primer. Y a dins del carpet hi havia un paper que deya:

«Ja he rebut la teva missiva.

»Avuy no podré dirte gayres cosas, perquè tinch feyna a confegir un discurs.

»Quan vulguis escriure «e llegit,» has de tenir en compte que la *e* es verb, y que per lo tant l'has d'acompanyar d'una *h*. Lo mateix te dich de *o* quan es pronóm.

»Te podria retreure moltes altres cosas de ta carta, però ja't dich que no tinch prou temps.

»Reb la bona voluntat y guarda bé'l poema.»

Al cap de molt temps el lletrat rebé un carpet de color, y al ensemps un paquetet.

Y a dins del carpet hi havia un paper, y el paper deya aixís:

«Encara qu'hagi passat tant de temps sens escriurevos, no vos *he* pas oblidat.

»Proba d'això es el qu'avuy vos escrigui pera fervos saber una notícia que m'agrada molt:

»Demà'm càso.

»El que m'ha escullit pera companya es un home dels de carn. Y com que penso que vos, *home de lletres*, necessitèu companya

qu'os ajudi a sufrir la soletat del vostre esperit, *he* cercat d'entre mas amigas la que os pogués convenir, y no n'*he* trobada cap, puig cap d'ellas, al pensar en l'estimat, pensa en las *h h*.

»Per tant, *he* pensat recorre a la ciencia pera donarvos parella, y *he* trobat això qu'os envió: *gardeuho*, es l'última edició de la gramàtica de l'Academia.

»Volia enviarvos el Poema, però no l'*he* trobat.»

JACOBUS SABARTÉS

LAS NOYETAS QUAN VAN A COSTURA

Las noyetas quan van a costura cantan y riuen qu'alegran el cor. Y els carrers revellits de la vila, s'omplen de frescor.

Més d'una vella plorosa y xaruga trista renova l'infantil recort, prò en veyenthi a la neta aixerida y faluga, li floreix als llabis un somris d'amor.

A correguda estesa, esbullats els cabells, passa la infantesa com un vol d'aucellis.

En l'ampla sala de la escola el sol s'hi escampa bellament.

Y las noyetas cantan y riuen tot fent puntetas ab un coixinet.

«Coixinet, si tu sabías las penas que'm fas passar, dirías a Mare Mestra que'm deixés anà a jugar.»

Cantava la més petita: las demás l'han abraçat; la mestra està enamorada y en sa falda l'ha enfilat.

Li besa'ls ulls y la boca, — Salta viralta, filla del cor! — Li dona pa y xacolata. L'endemà es festa major.

L'endemà es festa major: Per la encesa carretera vindrà alegre y parlador l'estimat que tant espera ab el pit sospirador.

Sempre fos festa major!

Las noyetas quan deixan la escola cantan y riuen movent gran brugit. Portan estampas y atmetllas y pansas. Mentre'ls hi dava, la mestra'ls ha dit: — Ara venen festas plenas d'alegrías..

Fins d'aquí a quatre días! — (1)

RAFAEL NOGUERAS Y OLLER

L'HOMME DEL SACH

L'home del sach!
Els infants com tremolant!...
L'home del sach!
Els infants qu'na pó!
A la faldeta, faldeta faldona,
de la mareta qu'encén la visió,
se'n van corrent a amagà'l caparró!

L'home del sach es un home tot negre,
ab una barbassa de color de foch.
Té unas mans llargas, ab unas unglarras..
L'home del sach va poquet a poch,
el coll estirat,
els ulls ben oberts,
sempre furant
si veu cap infant
que no fassi bondat..
L'home del sach no més viu de carn tendra,
tendra y rosada..
l'home del sach quan agafa un infant
catatrach catatrach, a dintre del sach!
Y se'n va enllà d'enllà, rient y cantant!

FRANCESCH SITJA Y PINEDA

(1) Aquesta poesia es inspirada en una hermosa cansó de la delicada y excelent compositora na Narcisa Freixas. A n'ella va endressada. — N. del A.

NOVAS

Oportunament donarem compte del acort pres per la revista *Catalunya* y publicat en el número de 30 de juliol de 1903 de la mateixa, de recullir en un volum els articles qu'en Joan Maragall publicà en las planas del *Diario de Barcelona* mentres formà part de sa redacció.

La major part dels periòdichs catalanas s'adheriren a aquest projecte, y pera dur-lo a la pràctica fou convocada una reunió de representants de la premsa catalanista, nomenantse una comissió composta per individus dels periòdichs *Catalunya*, *Montserrat*, *La Renaixensa*, *Butlletí del Centre Excursionista* y *JOVENTUT*, de Barcelona, y *La Almudaina* de Palma, *La Sembrador* de Tarrassa, *La Veu de la Comarca* de Tortosa, *La Veu del Segre* de Lleyda, y *Congost* de Granollers.

Aquest *Homenatge a n'en Joan Maragall* està, donchs, en vias de realisació. La comissió nomenada acordà enviar llistas de subscripció a las redaccions dels periòdichs *Catalunya*, *La Renaixensa*, *La Veu de Catalunya*, *Butlletí del Centre Excursionista*, *La Devantera*, *Revista Musical Catalana*, *La Il·lustració Catalana* y *JOVENTUT*, sense perjudici de facilitarne a las demés publicacions qu'en demanin. La quota de subscripció es de cinch pessetas, permetent per sa exigüitat suscriures a varis exemplars, a fi de popularisar tot lo més possible'ls articles periodistich d'en Joan Maragall.

La colecció constarà de més de cinquanta articles, bellament impresos a la casa Thomas, en bon paper y ab tipos clars y agradables, haventhi el propòsit de que quedi enllestida aquest estiu.

Ha quedat oberta la subscripció en nostre periòdich, haventse suscrit per la quota de cinch pessetas individualment, els següents senyors: J. Pujol y Brull, Trinitat Monegal, Salvador Vilaregut, Arnau Martínez y Serinà, Emili Tintorer, Ramón Farré, Oriol Martí, Joseph Mumbrú, Lluís Via, Jaume Terri, Joan Vergés, Antoni Niubó, Andreu Audet, R. Miquel y Planas, Joaquim Pena.

Continua oberta la subscripció.

Al passar en Maura per Alacant fou objecte d'un atentat, reproable com el que's cometé a Barcelona, però ab circumstancies agravants, perque no'n fou protagonista un sol obcecado, sinó tota una multitud obcecada y salvatge, engegant descargas cerradas contra'l tren en que, ademés d'en Maura, anavan molts altres viatgers.

Els comentaris que s'ocorren devant d'actes semblants ja'ls ha fet la premsa catalanista aquests dias, però els que llegim en *Lo Camp de Tarragona* ns semblan tan en-

certats, que no podem menys de copiarlos. Diu nostre confrare tarragoní:

Com succeeix sempre en aquests casos, tota la premsa trona contra'ls *bárbaros* que tals barbaritats cometen, sense tindre en compte que una gran part d'aquesta premsa n'es principalment culpable per las sevas esbojarradas campanyas contra en Maura, que al cap d'avall fins ara no ha fet res que mereixi ni moltes censuras ni grans alabansas.

Però lo que més gracia'ns fa en la cridoria de la premsa contra'l poble *incult*, es que pretenguin carregar el mort a aquest baix poble de culpas que no té. Lo qu'entenem per poble ha sigut sempre inconscient y ho será sempre lo mateix aquí que a tot arreu, y els inconscients, ja se sab, se deixan portar pel primer que'ls sugestiona.

Creyèm van molt equivocats els que pretenen educar al poble comensant per baix, puig els més necessitats d'educació són els de dalt, els que pretenen passar per classes *directoras*. Aquesta classe es la més mal educada d'Espanya, y a ella devèm tots els mals y totas las desgracias qu'han caygut sobre aquest país.

El dissapte s'inaugurà al Ateneu Barcelonés una serie de conferencias qu'anirán a càrrech de distingits literats mallorquins. La primera la donà en Joan Alcover, qui desenrotllà'l tema «Humanisació del art», mostrantse partidari de la llibertat més absoluta, donchs si l'obra artistica ens impressiona ja ha lograt son fi. Las escolas, els modos de fer, las tendencias oposadas, no fan al cap y a la fi altra cosa que mantenir l'equilibri del gran art, encarnat a despit de tot en las grans figuras quals obras, a través del temps, són sempre admirables y dominan la integritat del món artistich. Cal evitar en art el refinament exagerat, pel risch de no ésser comprès y de no fer cultura. Els pobles més rics no són els que tenen més milionaris, sinó'ls que tenen menos pobres. Digué qu'en art cal dominar la tècnica avans de llensarse a genials extralimitacions, y que si bé cal estudiar las fórmulas novas dels estrangers, lo primer que'ns cal es que al fer art fem humanitat y reflectem un xich de terra, un xich de cel, y deixem aixis rastre dels propis afectes y sensacions.

El senyor Alcover, que fou aplaudidíssim per sa interessant peroració, havia sigut presentat avans pel president del Ateneu senyor Maragall, qui digué que al organisar la Junta la esmentada serie de conferencias, se proposava estrenye'ls llassos de germanor entre catalans y mallorquins, tenint en compte que Mallorca en mitj del mar es una branca de Catalunya que refloreix.

Del extrèm Orient arriban malas novas pera'ls súbdits de Sa Majestat el Tsar de totas las Russias. El gran almirall japonès Togo fa de rey del Mar Groch, passejatshi molt tranquil d'ensà qu'ab sas manyas envià al altre món a n'en Makaroff, qu'havia

anat a Port-Arthur pera posar esmena a las arrogancias dels asiàtics ensoperbits per una serie d'operacions marítimes afortunadas.

Y si als russos la cosa'ls hi anava malament per mar (y tan malament!), ara comensa també a anàrelshi malament per terra, ab gran sentiment d'ells mateixos, dels russòfils... y dels francesos, els quals, fent l'ull viu per lo que pugui succehir, se decantan cap Anglaterra y cap Italia. En Delcassé té molt bon nas...

Donchs si senyors: el general Kuroki, que en qüestions d'exèrcits de terra's veu que hi entén tant com en Togo en qüestions de marina, ha vensut als generals russos ab totes las reglas del art.

Mentrestant la guerra seguirà'l seu curs: els barbuts generals del Tsar prepararan la revenja, y els barbamechs generals del Mikado trevallaran de valent per'augmentar las ventatjas fins avuy obtingudas. La sang ha de corre encara a bots y barrals pera encallar las malas passions y la sed criminal de conquistas.

Publicacions rebudas:

Cansó trista y Preludi de Primavera, poesias de l'Apeles Mestres posadas en música per la senyora Carme Karr. Dignas aquestas composicions, per llur poesia y bellesa, de las anteriorment publicadas pels mateixos autors, venen a augmentar la colecció que ia

senyora Karr té en projecte y que formarà, una volta publicadas totes, un magnífich aplech de poesias y melodias genuinament catalanas.

Espinas del roserar, quadro dramàtich en prosa catalana, original de Joseph Gratoüil y Cortès y Adolf Xifra y Girbal, estrenat ab èxit en el teatre Principal de Gracia la vetlla del 17 de mars de 1904. Preu, 2 rals.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia, 233

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la exclusiva responsabilitat de sos autors.

No s'admeten els que no sían inèdits.

No's tornan els originals.

Se donarà compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

Preus de suscripció:

CATALUNYA: Un any.	8	Pesetas.
» Mitj any.	4'50	»
» Trimestre.	2'25	»

ALTRAS REGIONS D'ESPANYA:

Un any.	9	»
ESTRANGER: Un any.	10	Franchs.
Número corrent.	20	Cèntims.
» atrassat, ab folletins.	40	»
» sense folletins.	25	»

El número corrent no's ven sense folletins.

NOSTRE FOLLETÍ

Havent ja repartit tots els folletins de l'obra

LES DISPERSES

repartím avuy el retrat de son autor l'eminent poeta

JOAN MARAGALL

y ab el proxim número acompanyarem la cuberta pera enquadrar el volúm.

A l'obra d'en Maragall seguirà la novela montanyenca que ab el títul de

SOLITUT

ha escrit pera nostra Biblioteca l'eminent prosista

VÍCTOR CATALÀ